

עפ"ג 24464/05/16 - דניאל מנחם בן-עמי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

עפ"ג 24464-05-16 דניאל בן-עמי נ' מדינת ישראל

המערער דניאל מנחם בן-עמי
על-ידי ב"כ עו"ד מיכאל עירוני

נגד המשיבה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופטת רבקה פרידמן-פלדמן:

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט שמואל הרבסט) מיום 12.4.2016 בת"פ 29178-04-12 ובת"פ 37214-06-14, לפיו נגזר על המערער מאסר למשך שמונה חודשים; מאסר על תנאי; חתימה על התחייבות; ותשלום פיצוי בסך 1,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים.

הערעור מופנה כנגד המאסר בפועל שנגזר על המערער.

כתבי האישום:

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בת"פ 29178-04-12, אחיו הקטן של המערער השאיל לאחר נגן MP, ואחיו של האחר, המתלונן, שבר את הנגן.

בתגובה, באוקטובר 2011, התפתח ויכוח בין אחיו הקטן של הנאשם לבין המתלונן. לאחר אירוע זה, נערכה סולחה בין המשפחות.

בהמשך, ביום 3.12.2011, הגיע המערער לבית המתלונן וביקש לשוחח עימו. המתלונן יצא לשוחח עם המערער, ולא ידע כי המערער מסתיר בכיסו חפץ קשיח. לאחר זמן קצר היכה המערער את המתלונן בעזרת החפץ הקשיח בחוזקה וגרם לפציעות בראשו (שנסגרו בסיכות) ולחבלות בידו.

המתלונן רץ לביתו כשהוא שותת דם, ואביו, שיצא לברר מה קרה, פגש במערער, וזה איים עליו באמרו "אני אשלח לך עבריינים שישחטו אותך, אני ארצח אותך", וזאת בכוונה להפחידו, ותוך שהוא מכה את האב באגרוף ודוחף אותו.

למקום הגיע שכן, שביקש להפריד, והמערער היכה אותו באגרוף בפניו.

בגין מעשים אלה, הורשע המערער, על פי הודאתו, בעבירות איומים; תקיפה סתם; ותקיפה הגורמת חבלה של ממש.

המערער צירף תיק נוסף, ת"פ 37214-06-14. על פי עובדות כתב האישום המצורף בהן הודה המערער, בתאריך 22.4.2014, הרס המערער במזיד נכס השייך למתלונן שבאישום זה. באותן נסיבות, בעת שטכנאי מטעם המתלונן עמד על סולם בחדר המדרגות במקום והתקין את מצלמות האבטחה, הגיע המערער למקום ומשך את חוטי החשמל עד אשר הצליח לנתקם ממקומם וקרע אותם.

בגין מעשים אלה הורשע המערער בהיזק לרכוש במזיד.

עוד באותו כתב אישום, דקות ספורות לאחר האירוע הקודם, תקף המערער את אחיינו של המתלונן וגרם לו חבלות של ממש. כמו כן גרם המערער נזק במזיד לנכס השייך לאחיו. באותן נסיבות, בעקבות מעשיו של המערער כמפורט לעיל, ירד האחין אל החצר המשותפת ושוחח בטלפון הנייד שלו. בשלב זה הגיע המערער למקום ואמר לאחיו ללכת משם, ואז הכה את האחין באמצעות אגרופיו, בראשו, בפניו ובגופו מספר רב של פעמים, עד אשר האחין נפל ארצה. גם כאשר האחין נפל, המשיך המערער להכותו נמרצות, באגרופיו, וכן בעט באחיו בכל חלקי גופו ובראשו. בשל כך עף הטלפון הנייד של האחין מידי ונשבר.

כתוצאה ממעשיו של המערער, נגרמו לאחיו סחרחורות, רגישות באזור החזה והבטן ונפיחות בכף יד ימין.

בשל מעשים אלה הורשע המערער, על פי הודאתו, בהיזק לרכוש במזיד, ובתקיפה הגורמת חבלה של ממש.

גזר הדין:

3. בגזר דינו ציין בית-משפט קמא כי מדובר במעשים חמורים וקשים של אלימות כלפי הבריות הבאות במגע עם המערער, וכי המערער מתייחס באופן אלים ואגרסיבי גם לרכוש, והוא מאיים, מכה ושובר באופן שיטתי בזירות העבירה שצוינו בכתבי האישום. בית המשפט ציין כי נסיבותיהן של העבירות קשות, לאור הנזקים שנגרמו למתלוננים, וכי יש להגן על הנפגעים מפני המערער ודומיו.

בית משפט קמא קבע, לגבי כל אחד מהתיקים, מתחם עונש הולם בין שירות לתועלת הציבור לצד עם מאסר על תנאי, לבין מאסר בפועל של 10 חודשים.

לגבי העונש המתאים, התייחס בית-משפט קמא לעברו הפלילי של המערער, ולכך שהעבירות בתיק המצורף בוצעו במהלך ניהול התיק המקורי. עוד התייחס בית המשפט לכך שהמערער "לא השכיל ליטול את ההזדמנות השיקומית שעמדה לפניו, אלא בחר 'לגמגם' לכל אורכו של ההליך הטיפולי כפי שהדבר בא לידי ביטוי בתסקירי שירות המבחן".

לקולה התייחס בית-משפט קמא לגילו הצעיר של המערער, ולנסיבותיו כעולה מתסקיר שירות המבחן.

בית המשפט ציין כי תסקיר שירות המבחן אינו בא בהמלצה טיפולית, וזאת בשל גישתו של המערער לפיה הוא אינו זקוק לטיפול. צוין כי הדבר נובע מחוסר הבנה של המערער את בעיותיו ואת הצד השלילי במעשיו.

לאור מכלול הנסיבות, לא מצא המשפט מקום לחפוף את העונשים, וקבע כי אלה יצטברו זה לזה.

לפיכך נגזר על המערער עונש כמפורט לעיל.

תסקירי שירות המבחן:

4. בבית משפט קמא הוגשו מספר תסקירים בעניינו של המערער.

בתסקירים התייחסות למשפחתו של המערער, ובין היתר להוריו, שהינם הורים מסורים אך חסרים כוחות להתמודד מול המערער.

המערער מוכר לשירות המבחן מתיק קודם, שם, לאורך תקופה של מספר שנים בהן התנהל התיק, התקשה המערער לשתף פעולה וסירב לכל הליך טיפולי שהוצע לו.

גם בתיק הנוכחי שלל המערער כל נזקקות טיפולית. לטענתו הוא לומד "מוסר" בישיבה וחש כי הדבר מייתר את הצורך בטיפול נוסף. המערער מסר כי דפוסים אלימים אינם מאפיינים אותו היום.

במהלך ניהול ההליכים, השתתף המערער בקבוצה טיפולית. הוא הסכים להמשיך בהליך הטיפול, אך חזר על עמדתו כי אינו רואה עצמו אלים. בהמשך לא הגיע המערער לפגישות ולא יצר קשר עם שירות המבחן.

שירות המבחן המליץ להטיל על המערער מאסר שירוצה בעבודות שירות בנוסף למאסר על תנאי. צויין כי מאסר ממש, עלול לתרום לרכישת דפוסים עברייניים והומלץ להימנע מכך.

טענות הצדדים:

5. בהודעת הערעור טען ב"כ המערער כי מתחמי הענישה שקבע בית-משפט קמא מאפשרים להסתפק במאסר לריצוי בעבודות שירות. לטענתו היה מקום לקבוע את העונש בתחתית של כל אחד מהמתחמים. כן נטען כי גם אם העונש נגזר בחלקם המרכזי של מתחמי הענישה, מרכז המתחם הוא עונש שירוצה בעבודות שירות.

עוד נטען כי היה על בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום. לטענת ב"כ המערער, ניתן לעשות כן, לא רק במקרים בהם מתקיים הליך שיקום מובהק, אלא גם במקרים בהם קיים סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם.

בנוסף נטען כי גם שירות המבחן המליץ על מאסר לריצוי בעבודות שירות "מאחר ועונש של מאסר בפועל ממש עשוי לדרדרו ולהקנות לו דפוסים עבריינים ולא רצויים". לטענת ב"כ המערער, אף ששירות המבחן לא הציג תכנית שיקומית עבור המערער, עדיין סבור היה כי עונש מאסר בפועל עלול לדרדר את המערער.

בנוסף נטען כי היה מקום להתחשב בגילו הצעיר של המערער, שהיה כבן 18 שנים וחצי בעת ביצוע העבירות, ולהימנע מגזירת עונש מאסר בפועל.

נטען כי בית-משפט קמא "לא נתן דעתו להשפעה ההרסנית שצפויה למאסר על המערער" ולפגיעה בסיכויי להשתלב בחברה כאזרח מן המניין.

ב"כ המערער הפנה לדו"ח הועדה לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, ולפיו שיקום בקהילה צפוי להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב במאסרים.

בדין הוסיף ב"כ המערער כי המערער "השתנה מקצה לקצה", כי המערער התחתן וכיום יש לו ילד. המערער עובד במסגרות שונות ומתפקד בצורה נורמטיבית. לדבריו, המערער לא הצליח למצוא שפה משותפת עם קצין המבחן, ובסופו של דבר הוא יישלח למאסר רק בשל כך. במצבו של המערער היום, שליחתו לכלא תהרוס את כל מה שבנה, תהרוס את משפחתו ותפגע בדימוי העצמי שלו. לדבריו, "משיקולי צדק והסתכלות על המבט הכללי של האירוע יכול לקבוע כי לא ראוי לשלוח את האיש הזה לבית סוהר ולו מטעמי צדק". נטען כי הפחתה של חודשיים מאסר, תאפשר ריצוי המאסר בדרך של עבודות שירות.

6. ב"כ המשיבה התייחס לחומרת מעשיו של המערער ולכך שהמערער לא שיתף פעולה עם שירות המבחן. לדבריו, שירות המבחן התרשם מדפוסים אלימים, המערער רואה באלימות כלי לגיטימי לפתרון קשיים ביחסים עם הסביבה. בנסיבות אלה, לא ניתן לטעון לשיקום. לדברי ב"כ המאשימה, ערכאת הערעור איננה מחליפה את שיקול דעתה של הערכאה הדיונית, ואין עילה להתערבות בגזר הדין.

7. אביו של המערער הוסיף דברים, וטען כי המערער נשוי, אב לתינוקת בת שנה, ואשתו בהריון. לדבריו, בגיל 15 התדרדר המערער בעקבות התחברות עם "חברים רעים" בשכונה. הוריו השקיעו בשיקומו, שלחו אותו ללמוד בחו"ל, המערער למד שירה אצל גדולי הפייטנים, למד שחיטה וקיבל תעודת הסמכה, הוא משמש כחזן וכן לומד בכולל, הוא השתנה מהקצה לקצה, וכיום הוא ממשיך להשתפר. מאסר יגרום לסילוקו של המערער מכל אותם מקומות ולהתדרדרות לפשע.

דין ומסקנות:

8. כפי שצינו לא אחת, הלכה פסוקה היא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד בנסיבות בהן העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.2014); ע"פ 4235/14 ראאד חאטיב (3.2.2015)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.2014); וכן ראו: ע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.2014), בפסקה 10). ערכאת הערעור תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים של טעות מהותית בגזר הדין, לרבות באיזון שבין חומרת העבירה ונסיבות ביצועה ובין נסיבותיו האישיות של הנאשם (ראה למשל: ע"פ 5638/13 אלזידאה נ' מדינת ישראל (24.12.2013); ע"פ 5974/13 מחמד עודה נ' מדינת ישראל (16.1.2014)).

9. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, לא מצאתי מקום להתערב בגזר דינו של בית-משפט קמא.

מעיון בכתבי האישום בגינם נדון המערער בתיק זה, ניתן לראות אדם אשר אינו נרתע ממעשי אלימות.

באירוע מאוקטובר 2011, על רקע סכסוך בין אחיו של המערער לבין המתלונן בשל שבירת נגן MP, הגיע המערער לביתו של המתלונן, כשהוא מצטייד קודם לכן בחפץ קשיח. המערער היכה את המתלונן בעזרת החפץ הקשיח, גרם לפציעות בראשו ולחבלות בידיו. לאחר מכן היכה את אביו של המתלונן, שיצא לברר מה קרה, ואז היכה גם שכן שביקש להפריד.

אירוע זה קרה בשעה שהתנהל תיקו הקודם של המערער, בגין שורה של עבירות רכוש ואלימות, שם נגזר דינו בינואר 2012.

בעוד התיק בגין אירועי אוקטובר 2011 מתנהל, המשיך המערער לעבור עבירות, וב- 2014 שב ועשה מעשי אלימות, תוך שהוא גורם נזק לרכוש ושוב תוקף אדם וגורם לו לחבלות.

מאז, ועד שניתן גזר הדין פחות משנתיים לאחר מכן, נעשו נסיונות לטפל במערער, ללא הצלחה.

בנסיבות אלה, קביעת בית-משפט קמא, לפיה העונש המתאים מצוי בחלקו המרכזי של מתחם הענישה, לגבי כל אחד מכתבי האישום, וראוי שהעונשים יצטברו זה לזה - מובנת ותואמת את הנסיבות בכללותן.

אשר להמלצת שירות המבחן להסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות, שכן "עונש מאסר ממש, עלול לתרום לרכישת דפוסי עברייניים" - מעשיו של המערער, שבשנים האחרונות הוגשו נגדו שלושה כתבי אישום בעבירות חמורות - מקשים על קבלת קביעה זו של שירות המבחן.

בנסיבות אלה, לאור הצטברות עבירות האלימות; בהתחשב בכשלון ניסיונות הטיפול במערער, ועל אף השינויים שחלו בחייו של המערער, אשר נישא וכיום הינו בעל משפחה - העונש שנגזר על המערער הולם, ואין מקום להתערב בגזר דינו של בית-משפט קמא.

אשר על כן - דין הערעור להידחות.

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**

יורם נועם, סגן נשיא

משה בר-עם,
שופט

הוחלט, כאמור לעיל, לדחות את הערעור.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר, בבית מעצר "ניצן" שבמתחם כלא "איילון", ביום 25.1.2017 בשעה 9:00.

המזכירות תשלח עותקים מפסק הדין לב"כ הצדדים, לשירות המבחן ולשירות בתי-הסוהר.

ניתן היום, ו' בכסלו התשע"ז, 6 בדצמבר 2016, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא